

Stichting Werkgroep Roofvogels Nederland

Beleidsplan 2025

Eext, 1 januari 2025.

VISIE.

Wetenschap, educatie en bescherming zijn gediend bij objectieve, feitelijke en recente kennis. De Stichting Werkgroep Roofvogels Nederland (verder afgekort als “WRN”) staat voor het vergaren en verspreiden van die kennis voor zover het de Nederlandse dagroofvogels betreft. In deze aanpak is de afgelopen 32 jaar geen verandering gekomen.

De WRN draait geheel op vrijwilligers, zowel wat betreft de veldmedewerkers als de bestuurlijke organisatie. Dit garandeert een minimum aan overhead, een maximale efficiëntie (immers beperkte middelen), en een passievolle inzet van alle betrokkenen.

Deze aanpak is de afgelopen ruim 30 jaar succesvol gebleken. De WRN blijft daarom dezelfde koers varen, intussen openstaand voor veranderingen indien gewenst of noodzakelijk.

HISTORIE.

De WRN is ontstaan als reactie op de illegale roofvogelvervolging die in de jaren zeventig van de vorige eeuw opnieuw de kop opstak. Een goede registratie van vervolging, en waar mogelijk ingrijpen via politie en Algemene Inspectie Dienst (AID), was een belangrijke reden om met de Werkgroep te starten, naast coördinatie van roofvogelonderzoek zoals uitgevoerd door vrijwilligers. De in 1982 opgerichte “Werkgroep Roofvogels Noord-Nederland” (Groningen, Friesland en Drenthe omvattend) en de daaruit ontstane “Werkgroep Roofvogels Noord- en Oost-Nederland” (1987; Overijssel, Achterhoek en Flevoland toegevoegd) is in 1993 overgegaan in een stichtingsvorm: de Stichting Werkgroep Roofvogels Nederland. Sinds die tijd wordt onderzoek naar roofvogels landelijk gecoördineerd.

DOELSTELLINGEN.

De doelstellingen waren en zijn:

- begeleiden en coördineren van onderzoek naar roofvogels, voornamelijk in de broedtijd;
- opsporen en voorkomen van roofvogelvervolging in samenwerking met terreinbeheerders en Justitie;

- geven van voorlichting;
- publiceren van onderzoeksresultaten.

- stelling name tegen roofvogelshows en – demonstraties.

MEDEWERKERS.

De activiteiten van de stichting worden verricht door vrijwillige veldmedewerkers (inventariseerders, ruim 500), en vogelringers (enkele tientallen, gecoördineerd door het Vogeltrekstation, Heteren). De coördinatie van het veldwerk vindt plaats via regionale contactpersonen. Het landelijke overzicht wordt jaarlijks samengesteld door het bestuur van de Stichting. Binnen de Stichting zijn geen beroepskrachten werkzaam.

SAMENWERKING.

De aard van het veldwerk houdt intensieve contacten in met terrein beherende instanties (veelal Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Provinciale landschappen, particuliere terreineigenaren), met opsporingsambtenaren, politie en Openbaar Ministerie (vervolging), met verwante organisaties in binnen- en buitenland, en met wetenschappelijke instellingen (Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Wageningen, Alterra, CIDC Lelystad).

NADERE UITLEG.

Veldwerk ten behoeve van het onderzoek.

De activiteiten van de WRN concentreren zich op de in ons land broedende roofvogelsoorten, 13 in getal. Daarvan wordt de Grauwe Kiekendief door de Werkgroep Grauwe Kiekendief onderzocht. Nauwe onderlinge banden zorgen voor snelle wederzijdse uitwisseling van informatie.

Om verspreiding en aantal verloop van Nederlandse roofvogels te volgen en te begrijpen ondernemen vrijwilligers van de WRN de volgende stappen:

- monitoring van territoria en nesten van roofvogels in vaste telgebieden;
- nestcontroles om inzicht te krijgen in (a) start van de eileg, (b) legselgrootte, (c) aantal uitgekomen eieren, (d) aantal uitgevlogen jongen, (d) geslachtsverhouding van de nestjongen, (e) voedselkeus in het broedseizoen, en (f) nestsucces;
- ringen van nestjongen.

Met deze wijze van werken worden geboorte en sterfte op gestandaardiseerde en statisch betrouwbare wijze landelijk bijgehouden. Daarmee zijn niet alleen verspreiding en aantal verloop te beschrijven, maar tevens te verklaren.

Registratie van vervolging.

Het intensieve veldwerk brengt de medewerkers geregeld in contact met illegale activiteiten gericht op het doden van roofvogels of het vernielen van hun nesten. Op landelijke schaal worden jaarlijks 3000-4500 roofvogelnesten op de voet gevolgd. Door systematisch gevallen van vervolging bij te houden, is de WRN als enige organisatie in Nederland in staat intensiteit en manieren van vervolging en variaties daarin (zowel in de ruimte als in de tijd) te monitoren.

De gevallen van directe sterfte (vondsten van dode roofvogels) worden naar CIDC Lelystad doorgestuurd om een onafhankelijke en deskundige uitslag te krijgen van de doodsoorzaak.

Voorlichting.

De leefwijze van roofvogels wordt op veel manieren voor het voetlicht gebracht, waaronder via stands, tentoonstellingen, lezingen en spreekbeurten, stukken in kranten en tijdschriften, optredens voor radio en TV, brochures en lespakketten voor scholieren en andere belangstellenden, beantwoording van vragen (rechtstreeks of via de website), onderricht in de methodologie van onderzoek (voor veldmedewerkers en politie/AID), het uitgeven van een tijdschrift met dagroofvogels als onderwerp (“de Takkeling”), bespreking van recente wetenschappelijke literatuur (in “de Takkeling”), uitgifte van handleidingen en het geven van cursussen inventarisatie en boomklimmen.

Stelling name tegen roofvogelshows en –demonstraties:

De Werkgroep Roofvogels Nederland is faliekant tegen het gebruik (beter gezegd: misbruik) van roofvogels voor commerciële doeleinden, waaronder roofvogelshows. Daar hebben we een aantal redenen voor:

- roofvogelshows worden gehouden door roofvogelhouders. Hoewel ze zichzelf valkeniers noemen, is er een hemelsbreed verschil tussen een roofvogelhouder en een valkenier (zie hieronder).
- roofvogelshows en roofvogelhouderij liggen in elkaars verlengde. Het laatste is een variant op het houden van tropische - en andere volièrevogels; ziedaar ook het verschil met valkeniers. De betrokken roofvogels en uilen leven onder omstandigheden die zelfs in de verste verte niets te maken hebben met hun natuurlijke leefwijze.
- roofvogeldemonstraties worden geacht educatieve waarde te hebben. In plaats daarvan wordt echter het consumentisme bevorderd (een dagje roofvogels kijken, niet zelden gevolgd door de wens zelf een roofvogel te bezitten). De verstrekte informatie is bovendien vaak van bedenkelijk niveau.
- roofvogelhouders zijn nauw verweven met de fok van roofvogels. Daarbij wordt op grote schaal hybridisatie toegepast, wat op zijn beurt in toenemende mate voor problemen zorgt bij wildlevende valken.
- roofvogelshows en -houders zijn nauw verweven met handel in roofvogels, waar allerlei duistere en criminele kanten aan zitten. Hoewel deels bonafide (dat wil zeggen: naar de regels van de wet), is zonneklaar dat kieren in de wetgeving worden uitgebuit. De malafide kant onttrekt zich per definitie aan onze waarneming, al wordt af en toe een tipje van de sluier opgelicht (zie hieronder).
- roofvogelshows bevorderen de wens van mensen zelf roofvogels te willen hebben.

Waar vraag is, ontstaat aanbod. Dat aanbod wordt deels gevoed met in gevangenschap gefokte roofvogels, maar - illegale- onttrekking van eieren en

nestjongen aan wild levende vogels is eveneens aan de orde van de dag. Daarvoor bestaan aanwijzingen in Nederland (vooral Noord-Brabant: verdwijning van eieren of kleine jongen van haviksnesten), en tal van bewijzen in het buitenland (onder meer Groot-Brittannië, Duitsland, Slowakije). Het betreft een wereldwijde handel, waar veel geld in omgaat.

Op onze website staan de organisaties die onze mening t.a.v. roofvogelshows en -demonstraties delen.

Op het gebied van onderzoek:

- sturing en coördinatie van onderzoek naar broedende roofvogels;
- inzameling en analyse van nestkaarten (jaarlijks 3000-4500 nesten);
- analyse en publicatie van die resultaten in het eigen tijdschrift “de Takkeling” en andere tijdschriften;
- monitoring roofvogelvervolging, met jaarlijks overzicht in “de Takkeling”.

Op het gebied van ondersteuning:

- uitwisseling van gegevens met Werkgroep Grauwe Kiekendief en Slechtvalk Werkgroep;
- bijdrage aan certificering van roofvogelrings (ten gunste van Vogeltrekstation) door middel van instructie en beoordeling;
- financiële vergoeding van gebruikte ringen voor roofvogelrings die aan onze kwaliteitseisen voldoen;
- financiële bijdrage voor onderzoek naar Blauwe Kiekendieven op de Waddeneilanden (2007);
- cursussen inventarisatie en boomklimmen, om kwaliteit en veiligheid van de medewerkers te verbeteren en nieuwe medewerkers op te leiden;
- hulp bij de determinatie van prooiresten;
- aanschaf en uitlening van klimuitrustingen (om veilig nestbomen te kunnen beklimmen), ontvangers (ten behoeve van radio-telemetrisch onderzoek) en cameravallen (gedrag van de roofvogels tijdens de broedduur, predatie op het nest, aangevoerde prooien, enz);
- verspreiding van wetenschappelijke literatuur (als kopie of pdf) op aanvraag;
- financiële en in natura hulp aan buitenlandse roofvogelorganisaties met een krappe beurs (in voormalig Oostblok).

Op het gebied van contacten:

- uitwisseling met Nederlandse (vogel)organisaties, waaronder Vogelbescherming Nederland, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Vogeltrekstation Heteren, Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, Provinciale Landschappen, CIDC Lelystad, IVN-afdelingen;
- uitwisseling van kennis met buitenlandse roofvogelorganisaties, waaronder Eagle Conservation Committee Poland, Wroclaw University (Polen), Förderverein für Ökologie und Monitoring von Greifvogel- und Eulenarten (Duitsland), Czech Society for Ornithology, Raptor Research Foundation (USA), Swedish Society for Nature Conservation, UK Raptor Working Group, Scottish raptor Study Groups, Peregrine Fund USA, Hawk Mountain Sanctuary (USA), Natuurpunt Vlaanderen;
- ondersteuning van Algemene Inspectie Dienst, politie (idem), Openbaar Ministerie (idem) en Buitengewone Opsporingsambtenaren bij de aanpak van vervolging en illegale handel van/in roofvogels;
- ondersteuning bij onderzoek naar aspecten van de volksgezondheid, onder meer ten behoeve van Erasmus Medisch Centrum Rotterdam (viraal hemorrhagisch syndroom), RIVM (vlamvertragers in de voedselketen) en Koninklijk Instituut voor de Tropen (leptospirose);
- gratis verzending van ons tijdschrift “de Takkeling” naar binnen- en buitenlandse bibliotheken en onderzoeksinstituten.

Op het gebied van voorlichting:

- uitgave van het tijdschrift “de Takkeling”, 3x per jaar (circa 275 pagina’s);
- onderhouden van een website (www.werkgroeproofvogels.nl), met de mogelijkheid om vragen te stellen (en beantwoord te krijgen: info@werkgroeproofvogels.nl);
- gratis verspreiding van het boekje “Onze Roofvogels” aan (school)jeugd voor het houden van spreekbeurten en het maken van werkstukken op de lagere school. Via de website is gratis een lesbrief te downloaden die eveneens voor dit doel gebruikt kan worden.
- een jaarlijkse Landelijke Roofvogeldag (medio februari/maart), die gratis toegankelijk is voor leden en niet-leden. Deze dag staat in het teken van een tiental lezingen en uitwisseling van informatie;
- het houden van lezingen overal in het land;
- voorlichtingsstands op natuurdagen, onder meer tijdens het Vogelfestival Flevoland en de SOVON-dag;
- uitlening tegen geringe vergoeding van een mobiele tentoonstelling;
- desgevraagd recente informatie over stand en aantalverloop van roofvogels in

Nederland aan de pers.

- stellingname tegen het gebruik van roofvogels tijdens roofvogel- en uilen-show's middels de folder "Roofvogels en uilen zijn niet voor de show".

Op het gebied van de uitgifte van boeken, handleidingen en brochures:

- 1992: Quist M. (red.), Roofvogels: bedreigend of bedreigd. Werkgroep Roofvogels Noord- en Oost-Nederland, Appelscha.
- 1993: Bijlsma R.G. Ecologische Atlas van de Nederlandse roofvogels, Schuyt & Co, Haarlem (tot en met 1996 4 drukken, met een totale oplage van 12.000 exemplaren);
- 1997: Bijlsma R.G. Handleiding veldonderzoek Roofvogels. KNNV Uitgeverij, Utrecht (2 drukken, totale oplage 4000 ex.);
- 1999: Bijlsma R.G. Onze roofvogels. Werkgroep Roofvogels Nederland, Appelscha (2 drukken, bedoeld voor kinderen, gratis);
- 2000: Jansman H. Herkenning en opsporing van roofvogelvervolging. Werkgroep Roofvogels Nederland, Appelscha (2 drukken, bedoeld voor veldmedewerkers, politie en AID).
- 2001: de Jonge M. De vliegende deur. Wetenswaardigheden over de zeearend in Nederland en Europa. Werkgroep Roofvogels Nederland, Appelscha.
- 2005: Bijlsma R.G. & Glimmerveen U. Herkenning van roofvogels in het veld. Werkgroep Roofvogels Nederland, Wapse (2 drukken);
- "de Takkeling", het tijdschrift van de WRN, gestart in 1993, lopend, 3 nummers per jaar.

AANDACHTSPUNTEN.

- a. In het leden/donateurs aantal is de afgelopen jaren een lichte daling opgetreden.
- b. In 2020 is, voor het eerst sinds de invoering van de euro, het Lidmaatschapsgeld verhoogd (nu minimaal € 15 voor leden binnen Nederland en € 25 voor buitenlandse leden).
Op dit moment is dit nog net voldoende. Mogelijk zal toch over enkele jaren een lichte verhoging noodzakelijk zijn, vooral bepaald door de steeds stijgende portokosten.

DE FINANCIERING VAN ONZE WERKZAAMHEDEN KOMT TOT STAND DOOR.

- a. Het lidmaatschapsgeld, waarbij ongeveer de helft van onze leden meer overmaakt dan de gevraagde € 15 (binnenland) of € 25 (buitenland).
- b. Donaties en schenkingen.
- c. Inkomsten uit winkelactiviteiten.

HET BESTUUR.